

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORIARVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Lvdovici Froii Ad Societatem Iesu in Indiam & in Europam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

in experiar. præclare mecum existimans actum iri, si in
Christiana causa vitam ponere mihi contigerit. nec e-
nim permittet Dominus, ut exiguam huiusce lucis vsu-
tam animæ meæ saluti, atq; immortalitati anteponam.
Si ethnicus ille vera narrauerit, seque ex animo ad sa-
crofanctam Ecclesiam aggregarit; næ ego tum omnia
Societatis nostræ Collegia nouam in hanc messem per-
litteras euocare non dubitem. magnum enim in his lo-
cis eius uir nomen, magna auctoritas est. Faxit Domi-
nus quod è sua gloria maximè fuerit, cui me inter acies
gloriosorum, intentaque in me inimicorum tela versan-
tem, planè commisi totum ac tradidi.

LVDOVICI FROII AD SO-
cietatem Iesu in Indiam & in
Europam.

EMAXIMIS navigationis periculis
summo Dei ac Domini nostri benefi-
cio liberati, ex ora Sinarum incolumes
in hunc laponis portum deuenimus,
quem Vocoxiuram appellant: ob-
uiosque habuimus in littore Christia-
nos incolas omnes tanta ex aduentu
nostro voluptate ac lætitia gestientes, ut nos humeris
suis sublimes tollere atque asportare uelle uide-
mur, quorum ducenti circiter nos ad templum usque
duxerunt. Cosmi uerò Turriani gaudium fuit ita
regnum, ut collacrymaretur, satisque se uixisse iam di-
xi, quoniam quidem operarios sibi in subsidium mis-
it Dominus in tanta negotiorum mole, tamque op-
portuno tempore cerneret Ioannem autem Fernãdum
magis assiduisque laboribus ita consumptum macie
confectum offendimus, ut animam agere uideret.
Nenim ad domesticas & quotidianas Cosmi occu-
pationes, accedebat etiam magna frequentia principum
eius, & Christianorum tum ex alijs regionibus,
i
tum

tum ex hoc regno, vel baptizandi vel salutandi causa aduenientium. Ioannes autem post sacra missa à Cōmo peracta, totum ferè diem & saepe noctem partem dimentis Christianae doctrinae vulgò tradendis, partem etiam proceribus ac Bonzijs qui ad Baptismum accerent, separatim instituendis ponebat. Mihi verò baptizandi onus impositum est: ac nono post nostrum adventum die primùm sexaginta Baptismo lustrati sumus, atque deinceps è prima nobilitate, Harptolemai maxime hortatu ac persuasionibus incitati: quorum praeque catechismum sua manu continuo delectabant, quò facilius memoriae commendarent, eundemque domesticis traderent. singulis autem, à Baptismo incipiente, quam enixè ac studiosè petentibus, Crucis signum collo gestandum, itemque Rosarium precandi dabatur.

Firandi autem, simulatque Sodales ex India missi audiuim; Antonius & vxor ipsius Elhibito missio confestim nuntio Cosmum magno opere obsecraverunt, vt quoniam tres è nostris in hoc portu sacrosancti essent, vnum ex ijs ad Firandensem caeterasque eiusdem Ecclesias inuisendas omninò mitteret. quod si petentes litteras ab ipso non impetrassent, duos è filijs suis legatum iri, qui id ipsam humi strati supplices precarentur. Neque ita multo post, ab vrbis Ximabara Tonoia regulo (qua in vrbe Christiani eo tempore plus mille & quingenti numerabantur) nobilis vir cum amicis ad eundem Cosmum est missus, vt ab eo promissa cogere- ret. promiserat enim Cosmus, simulatque suppliciter nuntium ex India aduenisset, missurum se qui Ximabarum moraretur. Eadem erant postulata Regis quoque Bungensis, quo in regno annum iam sacra missa facta fuerant. Atque in Bungum quidem, quod cum Regis gratia ad rem Christianam iuuandam in prima esse necessaria, Baptista Montanus paucis post diebus profectus, amicissimeque ab ipso Rege acceptus est. Antonio autem Firandensi: itemque Tono Ximabarum Cosmus respondit, simulatque per occupatos in

teret, se ipsum ad illos esse venturum. Christiani vero, quique insulas, quique Firandum oppidum incolunt, ubi reficere nos piaculares orbiculos seu grana benedicta ex India, itemque Veronicas attulisse; multum cum vniuersa familia, ijque admodum pauperes, conductis mercedenauigijs ad hunc portum traiecere. interrogati cuius rei causa, nullius praeterea, respondebant, nisi vnius petenda Veronicæ. nam qui orbiculum optabant, octo diebus ante, supplicationes ad Deum habebant, quod facilius impetrarent: atque etiam, cum sibi met ipsi diffiderent, Lusitanis apud nos deprecatoribus utebantur: eaque dona quam sibi grata essent, ipsis etiam lacrymis testabantur. Jam vero alij Christiani Amangutio, quinquaginta aut sexaginta leucarum itinere, alij Facata, alij denique alijs e regionibus ad nos hucusque Confessionis causa contendere: quorum sanè religio caritasque est admirabilis. Per idem tempus Barptolemaus quoque Rex ad Cosmum inuisendum in hæc loca se contulit: quem continuo adiimus, eique xenia dedimus, Rosarium ex equo marino, itemque granum vnum auro insertum. que ille quanti faceret, vel ex eo ostendit, quod verumque statim e ceruice suspendit. cuius aduentus magnas Lusitanorum quoque gratulatione (namque illum omnes admodum diligunt) concelebratus est. Regis quem ipsius animi submissio ac pietas, cum sacro misterio reseret, potissimum elucebat. etenim cum in templum quotidie manè, multo ante lucem veniret, (matutina enim noctis partem fere Iaponij proceres vident) non modò sacerdotem ad statam horam vestire praestolabatur; sed etiam plebem infimam aduentum summoueri planè vetabat, vixque parato sibi honore causa stragulo ad considendum utebatur: proxi- que, ut quilibet vnus e populo videretur esse. Sermones de rebus diuinis ita auidè expetebat, ut sacro inter- peracto, ante recitatum à pueris de more catechismi in templo nequaquam excederet. idemque ut quædam sacrificij & Eucharistiæ mysteria probè cognosce-

ret, accessit ad se eius rei gratia nocte Ioannem
 nandum summa sua cum animi voluptate pzoce
 cem detinuit multa percontans, quæ sibi partim ad
 mites suos docendos, partim ad Bonzios refuta
 necessaria diceret. quæ ille, & simul purgatorij igni
 fernique supplicij discrimen à Ioanne cum dicitur
 ad Cosmum salutatum accessit: cui id honoris era
 habebat, ut in ædium ingressu pugionem carera qua
 ma deponeret. Paucis diebus in his locis morat' ad
 sidium fratri suo germano Romanorum Regi fridric
 qui bello erat implicitus, proficisci coactus est: & quon
 am consuere Japonij principes Manibus montu
 decem di' alia ferè sacra, non sine magna Bonzioru
 da saginaque persolvere; Barptolemaus rex, parte que
 um adoptauerat, per eos dies vita functo, te cum Cos
 no communicata, pro exsequijs illis, Bonzioru
 uiujs, totidem dierum epulum sex pauperum, multo
 præbere constituit: partim ut sibi ipsi, quoniam impo
 parenti non poterat, diuinam gratiam conciliaret: par
 tim etiam, ne post Christiana sacra suscepta, primis
 nignitatis atque clementiæ oblitus esse videretur. Al
 in rebus diuinis multo plura præstare quam pollicer
 lius, simulatque Vmbra regiam urbem regis illius
 mortui Regis imaginem, quam odoramentis suffice
 nerantque solebat antea, igne comburi iussit: quod Bon
 ziji ingens piaculum est habitum. cumq; ex itinere ad
 oppidum Omuram se contulisset, vbi erat compe
 vxor ipsius Regina; multis ei rationibus persuasit, ut
 cum omni famularum comitatu ad baptismum accede
 ret. quæ res eò mirabilior visa est, quod antea Regem
 ab eo consilio reuocare ipsa tentarat. simul etiam Bon
 templum ibidem magnificum ædificare contulit. Bon
 ziji ad eam rem è cenobio quodam ædeque pulis qua
 propter etiam Aloysium præstanti virtute virum, regie
 urbis præfecti fratrem, sibi in primis familiare, ad
 Cosmum cum mandatis misit. quibus rebus ita po
 moti barbari impellente dæmone, Regi ipsi insidias
 compararunt. Capita coniurationis fuerunt quatuor
 viri

vii urbis administrationi præpositi. ij, ad rem occul-
 tam, Regemque fallendum, Christianos fieri veile
 simulant. quos tamen Rex, quasi eorum scelus præfa-
 gret, diu mulumque ante Baptismum probari iussit.
 Et quoniam Gotondonus spurius regis demortui filius,
 Barptolemao in legitimi filij locum ab Rege ac Regi-
 na adoptato, hæreditario iure regnoque priuatus fuerat;
 Gotondonum coniurati cum alio quodam e proceri-
 bus licinoroso homine Feribo, in societatem consilij
 assumunt. omnes denique Barptolemaum hortantur
 ut regni possessionem cum pompa solenni aliquando
 capiat, & simul Reginae Baptismum ac caeremonia, Cos-
 mo accersito, quanta maxima possit caeremonia & ci-
 uium gratulatione concelebrat: namque eo ipso die sta-
 tum facinus perpetrare decreuerant. sed veriti mox,
 ne ipsorum consilia patefierent, rem aggredi anteuer-
 runt. Aloysium regis internuntium vltro citroque ad
 Cosmum rei Christianæ causa commentem Feribus
 in itinere adortus interimit: cuius in comitatu ne Cos-
 mus esse diuinitus factum est: præmissis quippe ad Re-
 gem Alexandro Aloysium subsequi deinde ipse decre-
 uerat. Eadem ipsa nocte XII. viri regijs ædibus vrbique
 incendium inferunt, ex quo Rex cum præfecto vrbis A-
 loysij fratre paucisque præterea comitibus, in arcem
 proximam confugiens, haud ita multo post Rimano-
 rum Regis auxilijs Regnum prope vniuersum ingenti
 Christianorum gaudio recepit, misitque Cosmo nun-
 tium, se Vocoxiuram, cum primum posset, ad ipsum
 ascendendum esse venturum. Interea Gotondonum, &
 aliosque rebelles varijs locis Rex Rimano-
 rum sedebat, eorumque agros ira vastabat, ut ex hoc ipso
 incendia cernerentur. multi etiam seditiosi, Regis
 spectro capite plectebantur: quam rem ad Christianæ
 religionis propagationem magni momenti fore consi-
 derans. Sed paucis mihi perstringendum videtur, qua-
 ratione Barptolemaus Rex sese ad Christum adiū-
 uis claris in primis genere natus, Cegandono patre
 modum sene (qui viuit adhuc) acerrimo & Bonziorū
 fau:

fautore, & Christianæ religionis inimico; ab Regem
 cebamus, adoptatus est, (quem arcta affinitate con-
 bar) populo magistratibusque approbantibus. Ad
 deinde post annis Cosmus, cum Vocoxiuram se-
 lisset, Rex ad eum salutandum inuente Quadre-
 venit, quem antea nunquam viderat. Ad ipsum ven-
 stridie Cosmus Lusitanis nonnullis comitantibus
 in hoc portu hyemabant, honoris causa adijt, cum
 cedes nostras in posterum diem ad prandium inu-
 prandio Cosmus partim suo ipse sermone, partim
 annis Fernandi, qui bene Iaponicè nouit, opera, cum
 lia multa Regem de rebus diuinis edocuit, tum de
 morum aternitate, infcitiaque & errore illorum, qui
 hil esse omnino præter materiam primam opinan-
 habita est hæc disputatio in sacello quodam opor-
 nato, proposita **MARIAE VIRGINIS** imaginem
 cum filio **I E S V**, cuius ille tabulæ cum cætero
 mirificè gaudebat, tum stupebat in primis, quod
 cunque se in partem verteret, defixos in ipsum
 puer **I E S V S** habere videretur. Atque ille quidem
 nia quæ dicebantur, clarè percepit in digressu autem
 mus ventilabrum aureum Regi donauit, Crucem
 xum cum clauis tribus, & nomine **I E S V** eleganter
 nè descripto: quod ventilabrum Gaspar Vilela
 Meaco miserat. cuius argumenti litterarumque
 te permotus Rex, vt ea omnia per oium cogitaret,
 rursus ad nos cum magno comitatu se contulit, ar-
 que in atrio relictis, vno Aloyfio secum adducto, tem-
 plum ingreditur, ibique rursus de sacris fidei
 dogmatibus, deque sanctissimi nominis **I E S V**,
 que mysterijs atque virtutibus, Regis ipsius regu-
 annes admodum fusè copioseque disseruit: quibus
 multa Rex sua ipse manu in commentarium
 co die, aureæ Crucis sigillo munitus, quod scilicet
 mi sententia dies noctesque gestabat, se idem
S V C H R I S T O commendans, crebrisque
 cohortationibus incitatus, denique nomen **C H R I S T O**
 Domino dare constituit. Nocte igitur dormi-

ad nos cum suis familiaribus venit, pijs de religione ser-
monibus ad insequentem vsque lucē aures præbet, qui-
bus Cosmi iudicio iam satis institutus, sacro Baptimate
ab eodem lustratus est, manibus in modum precantis
magna cum submissionis pietatisque significatione cō-
iunctis, comicum suorum è præcipua nobilitate corona
circundatus, qui pariter eius consuetudine monitisque
adducti, in eandem Baptismi voluntatem valde incu-
buerant. Xumitanda appellabatur antea: ex eo tempore
Baptolomæus nouo nomine vocitatus est. Inde ad bel-
lum discessit, Cosmum obsecratus, vt pro sua suorumq;
salute, ac felici vxoris partu Dominum precaretur. Por-
ro in itinere Maristensis delubrum, quem Deum rei mili-
tari præpositum Iaponij magno cultu cæremoniaque
venerantur, iniecito igne consumpsit, eodemq; loco sig-
num Crucis erexit, quod ipse & vniuersus ipsius comita-
tus supplices adorarunt. In castra verò simulatque per-
uentum est, misit qui toto regno Deorum phana com-
burent. Ex ipsis verò lucis materiam egduam gratis ad-
nans parandas ac reficiēdas Lusitanis attribuit. Quin et-
iā in castris, quicquid à bellicis occupationibus otij super-
est, id totū nocte dieq; in militibus ad Christianam piete-
tem informādis infumit, quos paulatim ad nos, quò res
minus inuidiosa apud ethnicos ac Bonzios sit, baptisimi
caussa dimittit. Eiusdem, in bello insignia sunt nomē Iesu
cui clavis tribus in humerali depictū, Crux è collo depen-
des, & piculare granū in baltheo. Deniq; tanto rei Chri-
stiane studio incensus est, vt neminem intra insulæ hu-
ius fines habitare patiatur, quin concionibus sacris in-
terit. Christianos verò, contra omnium, etiam parentis
Cegandoni iniurias ac vim tuetur egregiè. & quoniam
lex est splendore atque auctoritate præcellens, magno-
pere, vt dixi, fore speramus, rebus pacatis, vt Euangelium
ipso adiutore Dominus longè lateque disseminet. Vos
interim ego etiam atque etiam oro, vt sacrosancta fa-
uifia vestra, pijsque suffragationes mihi deesse ne pa-
niamini. Vocoxiura XVIII. Calend. De-
cemb. MDLXIII.